

Република Србија
Привредни апелациони суд
7 Пж 4329/14
01.10.2014.године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

ПРИВРЕДНИ АПЕЛАЦИОНИ СУД у већу састављеном од судије Ђорђа Јовановића, председника већа и судија Браниславе Горавице и Весне Тодоровић, чланова већа, у правној ствари тужилаца „Хипол“ АД у реструктурирању из Осака, кога заступа Зоран Ристић, адвокат из Новог Сада, ул. Васе Стајића 17., против тужених: 1. „НЛБ БАНКА“ АД Београд, Булевар Михајла Пупина број 65/V и 2. Друштво за трговину и услуге „Орка-хемија“ ДОО у стечају Београд, кога заступају Љиљана Влајковић и Душица Крговић, адвокати из Београда, ул. Трише Кацлеровића 20/II, одлучујући о жалби тужиоца изјављеној против пресуде Привредног суда у Београду 32 П. 5088/11 од 28.03.2012. године, у седници већа одржаној дана 01.10.2014. године, донео је следећу

ПРЕСУДУ

I НАСТАВЉА СЕ поступак у овој правној ствари, прекинут решењем Привредног апелационог суда Пж. 5961/12 од 22.05.2013. године.

II ДЕЛИМИЧНО СЕ ОДБИЈА жалба тужиоца као неоснована и ПОТВРЂУЈЕ СЕ пресуда Привредног суда у Београду 32 П 5088/11 од 28.03.2012. године у ставу I изреке.

III УКИДА СЕ пресуда Привредног суда у Београду 32 П 5088/11 од 28.03.2012. године у ставу II, III, IV и V изреке и списи се у том делу враћају првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду 32 П 5088/11 од 28.03.2012. године у ставу I изреке одбијен је тужбени захтев да се утврди ништавост одредбе члана 9.1. тачка е) и ф) Уговора о краткорочном динарском кредиту са валутном клаузулом број КР2010/7438, закљученог између првотуженог „НЛБ БАНКА“ АД Београд и друготуженог „Орка-хемија“ ДОО Београд, дана 22.09.2010. године. У ставу II одбијен је тужбени захтев да се утврди ништавост Заложне изјаве Ов.2535/10 од 24.09.2010. године на основу које је уписано заложно право – извршна вансудска хипотека у корист „НЛБ БАНКА“ АД Београд, на непокретностима у власништву тужиоца АД „Хипол“ у реструктурирању. У ставу III изреке одбијен је тужбени захтев да се утврди ништавост Уговора о залози покретних ствари од 22.09.2010. године на основу кога је уписано заложно право у корист „НЛБ БАНКА“ АД Београд, на покретним стварима у власништву

тужиоца „Хипол“ АД у реструктурирању. У ставу IV изреке обавезан је тужилац да првотуженом надокнади трошкове парничног поступка у износу од 195.000,00 динара, а у ставу V изреке обавезан је тужилац да друготуженом надокнади трошкове у износу од 39.000,00 динара, све у року од 8 дана од пријема пресуде.

Против наведене пресуде тужилац је изјавио жалбу из свих законом предвиђених разлога и предложио да се пресуда преиначи и усвоји тужбени захтев у целости или да се иста пресуда укине и предмет врати првостепеном суду на поновно одлучивање.

Након што су списи предмета достављени Привредном апелационом суду на одлучивање по жалби, над туженим другог реда „Орка-хемија“ ДОО Београд отворен је стечајни поступак, решењем Привредног суда у Београду Ст.2519/12 од 06.07.2012. године, па је решењем овог суда Пж. 5961/12 од 22.05.2013. године утврђен прекид жалбеног поступка у овој правној ствари. Поднеском од 16.04.2014. године тужилац је предложио наставак прекинутог поступка. Како је стечајни управник друготуженог преко својих пуномоћника обавестио суд да је сагласан да се поступак настави, то су испуњени услови из члана 217. став 1. Закона о парничном поступку, па је одлучено као у ставу I изреке.

Испитујући побијану пресуду на основу чл. 372. Закона о парничном поступку, Привредни апелациони суд налази да је жалба тужиоца делимично основана.

Према чињеничном стању утврђеном од стране првостепеног суда првотужени „НЛБ Банка“ АД Београд је са друготуженим „Орка-хемија“ ДОО Београд, дана 22.09.2010. године закључила Уговор о краткорочном динарском кредиту са валутном клаузулом бр. КР2010/7438, на основу кога је друготуженом као кориснику кредита одобрен краткорочни кредит у динарској противвредности од 1.890.000,00 еура са роком враћања од 12 месеци и каматном стопом 1,1% месечно. Према члану 9. став 1. тог Уговора као инструмент обезбеђења за уредну наплату кредита уговорен је упис вансудске хипотеке нижег наплатног реда у корист првотуженог и то на непокретностима које су у власништву овде тужиоца АД „Хипол“ у реструктурирању. Тужилац је као налогодавац дана 24.09.2010. године дао заложну изјаву којом је дозволио да се на основу те изјаве изврши упис заложног права-вансудске извршне хипотеке у смислу члана 15 Закона о хипотеци, а у корист овде првотуженог као повериоца по Уговору о краткорочном кредиту КР2010/7438. Дана 22.09.2010. године тужилац је са туженим првог реда закључио и Уговор о залози покретних ствари ради обезбеђења истог Уговора о кредиту, којим се заснива заложно право у корист „НЛБ Банке“ Београд, на покретним стварима у власништву тужиоца-опреми која се налази у објектима тужиоца, а која је ближе описана и побројана у налазу вештака АА од 24.10.2008. године и изјави тужиоца од 22.09.2010. године који су саставни део тог уговора.

Након давања заложне изјаве решењем земљишно-књижног одељења Основног суда у Сомбору-Судска јединица у Оџацима Дн. 652/10 од 04.11.2010. године дозвољена је укњижба заложеног права –извршне вансудске хипотеке ради обезбеђења новчаног потраживања повериоца, овде првотуженог, из уговора о краткорочном динарском кредиту. Тужилац је након давања заложне изјаве упутио захтев Агенцији за приватизацију ради добијања накнаде сагласности за успостављање већ уписане хипотеке, који је Агенција одбила одлуком од 05.11.2010. године због непоштовања одредбе члана 8.3.3. Уговора о продаји

друштвеног капитала. Тужиоцу је наложено да до 06.12.2010. године изврши брисање уписане хипотеке на његовим непокретностима, што он није учинио, па је Агенција за приватизацију дана 16.12.2010. године раскинула Уговор о продаји друштвеног капитала од 31.08.2006. године.

Тужилац је покренуо овај парнични поступак ради утврђења да је ништава одредба члана 9. став 1. Уговора о кредиту који су закључили тужени првог и другог реда, којом је уговорено да се, као инструмент обезбеђења кредита који је одобрен друготуженом, изврши упис хипотеке на непокретностима тужиоца, односно да се успостави залога на покретним стварима тужиоца, а све у корист првотуженог. Такође је тражио да се утврди и да су Заложна изјава од 24.09.2010. године и Уговор о залози покретних ствари од 22.09.2010. године ништави. Ценећи све изведене доказе првостепени суд је нашао да су Заложна изјава и Уговор о залози покретних ствари потписани од стране заменика генералног директора тужиоца, који је био уписан у регистар привредних субјеката као лице овлашћено за заступање тужиоца без ограничења у спољном и унутрашњем промету, па је закључио да су и Заложна изјава и Уговор потписани од стране овлашћеног лица. Такође је утврдио да није прекршена ни одредба члана 442. Закона о привредним друштвима, обзиром да је износ кредита који се обезбеђује хипотеком нижи од износа укупног капитала тужиоца, односно износ кредита не прелази 30% књиговодствене вредности капитала тужиоца, па за одлуку о оптерећењу имовине није била потребна сагласност скупштине тужиоца. Због тога је тужбени захтев у целости одбијен.

Привредни апелациони суд налази да је првостепени суд правилно закључио да одредба члана 9.1. тачка е) и ф) Уговора о краткорочном динарском кредиту који су закључили тужени првог реда и тужени другог реда, није ништава. Наиме, сходно члану 148. став 3. Закона о облигационим односима уговором се може установити само неко право у корист трећег лица. Законом није предвиђено да се уговором може установити обавеза за неко треће лице, које није уговорна страна. Уговор о краткорочном кредиту КР2010/7438 потписали су представници првотуженог и друготуженог, док тужилац није учествовао у његовом закључењу, па на основу тог уговора за њега није могла ни настати никаква обавеза. Уношење овакве одредбе у уговор није противно принудним прописима, па иста није ништава у смислу члана 103. Закона о облигационим односима, при чему одредба сама по себи, без изјаве воље тужиоца, не производи никакво правно дејство.

Стога је првостепена пресуда у том делу потврђена као у ставу II изреке, на основу чл. 375. Закона о парничном поступку.

Међутим, за сада се не може прихватити закључак првостепеног суда да Заложна изјава тужиоца од 24.09.2010. године, односно Уговор о залози покретних ствари од 22.09.2010. године, којима је оптерећена имовина тужиоца, нису ништави. За овакву одлуку нису дати јасни разлози.

Првостепени суд правилно налази да је у конкретної ситуацији, ради провере евентуалне ништавости, потребно утврдити да ли се ради о располагању имовином велике вредности у смислу члана 442. став 1. Закона о привредним друштвима, који је био на снази у време давања Заложне изјаве и закључења Уговора о залози покретних ствари. Наведеном законском одредбом предвиђено је да се под стицањем и располагањем имовином велике вредности привредног друштва сматра пренос или више повезаних преноса, чији је предмет стицање или располагање од стране привредног друштва, имовине чија тржишна вредност у

моменту доношења одлуке представља најмање 30% од књиговодствене вредности имовине исказане у последњем годишњем билансу стања. Првостепени суд је из Одлуке о измени о допуни оснивачког акта тужиоца од 05.12.2006. године утврдио да укупан основни капитал тог друштва износи 888.423.000,00 динара, што према потврди „НЛБ Банке“ од 30.11.2006. године износи 57.423.926,74 евра, по средњем курсу на дан 30.11.2004. године. На основу тога закључује да у конкретном случају није било располагања имовином велике вредности јер је тужилац оптеретио имовину ради обезбеђења кредита од 1.890.000 евра, што је мање од 30% књиговодствене вредности његовог капитала.

Међутим, Заложна изјава и Уговор о залози покретних ствари су правне радње предузете у септембру 2010. године, а подаци о вредности капитала тужиоца потичу из 2006., односно 2004. године, па се њиховим упоређивањем не би могло доћи до тачног податка о правој вредности извршених располагања. Притом, приликом утврђивања да ли је располагано имовином велике вредности није требало узимати у обзир износ кредита који је узео друготужени, већ вредност имовине тужиоца која се оптерећује залогом, односно хипотеком. Нејасно је и како је извршена конверзија вредности капитала тужиоца из динара у евре, односно по ком курсу, на шта се основано указује у жалби тужиоца.

Привредни апелациони суд указује и да је Уговором о продаји друштвеног капитала од 31.08.2006. године, закљученим између Агенције за приватизацију РС и „Орка“ ДОО Љубљана, била предвиђена обавеза купца да у периоду од 5 година од дана испуњења неће без претходне сагласности Агенције у писменој форми продати пренети, заложити, оптеретити или на други начин располагати имовином субјекта приватизације уколико би такво располагање прелазило 30% вредности укупне имовине субјекта приватизације, према последњем билансу који постоји на дан тог посла. Из дописа који је Агенција за приватизацију РС упутила тужиоцу 08.11.2010. године произлази да купац капитала није поступио по Одлуци Агенције од 29.07.2010. године и доставио јој доказ о брисању хипотека на свим непокретностима које су уписане у корист „Нове Љубљанске банке“ ДД Љубљана по основу заложних изјава Ов.960/07 и Ов.6424/08 ради обезбеђења новчаног потраживања тог повериоца, а по Уговору о девизном кредиту са нерезидентом од 30.01.2007. године. Истовремено је одбијен захтев овде тужиоца од 14.10.2010. године за давање накнадног одобрења на заснивање заложног права на непокретностима на основу Заложне изјаве Ов. 2353/10 од 10.04.2010. године и заложног права на покретним стварима уписаним решењем Агенције за привредне регистре од 29.09.2010. године и остављен је купцу накнадни рок до 06.12.2010. године да изврши брисање заложеног права на непокретним и покретним стварима по основу наведене Заложне изјаве и Уговора о залози на покретним стварима. Како по овим захтевима Агенције за приватизацију није поступљено Уговор о продаји друштвеног капитала је раскинут, дана 16.12.2010. године.

Из наведених доказа, као и из садржине листа непокретности број 2460 КО Оцаци, произлази да је непокретна имовина тужиоца већ била оптерећена хипотекама по различитим правним основима и да је један од разлога што није одобрено заснивање заложеног права на основу Заложне изјаве од 24.09.2010. године и Уговора од 22.09.2010. године био управо тај што није извршено брисање раније успостављених хипотека на непокретностима тужиоца. Поред тога, странке су у току поступка истицале и да су новчана средства из Уговора о

кредиту између туженог првог и другог ред одмах након исплате пренета на рачун овде тужиоца по основу уговора о позајмици и да је та средства искористио тужилац за плаћања према свом повериоцу „НИС“ Нови Сад. На ове околности странке су доставиле и доказе, али их суд у образложењу побијане пресуде није ценио, иако овако поступање странака може указивати на то да правне радње тужиоца које су предмет ове парнице имају недопуштен основ, у смислу члана 51. и 52. Закона о облигационим односима.

Стога ће у наставку поступка првостепени суд узети у обзир примедбе из ове другостепене одлуке и пре свега утврдити да ли залагање имовине тужиоца по основу Уговора о залози покретних ствари и Заложне изјаве представљају располагање имовином велике вредности и да ли је за то располагање тужилац имао сагласност скупштине акционара. Утврдиће и све околности везане за реализацију Уговора о кредиту који су закључили тужени првог и другог реда, односно да ли је оптерећење имовине тужиоца ради обезбеђења извршења тог уговора противно принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, односно да ли је оваквим поступањем тужилац покушао да избегне неку своју законску обавезу или неку уговорну обавезу према Агенцији за приватизацију. На основу утврђених чињеница ће донети нову, правилну и на закону засновану одлуку о тужбеном захтеву.

Из наведених разлога, на основу члана 376. Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу III изреке.

БГ/НИ/ЕВ

Председник већа – судија
Ђорђе Јовановић .с.р.

За тачност отправка